

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra společenských věd

Autor: Monika Štýbnarová
Obor: Pedagogika – veřejná správa

**PŘEMYSL PITTEK JAKO PEDAGOGICKÝ A NÁBOŽENSKÝ
MYSLITEL**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Petr Zima, Ph.D.

OLOMOUC 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou použitou literaturu a ostatní informační prameny.

V Olomouci 10. 6. 2011

.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr. Petru Zimovi, Ph.D. za inspiraci, za poskytnuté konzultace, cenné rady a připomínky.

OBSAH:

ÚVOD	5
1. ŽIVOTOPIS PŘEMYSLA PITTRA.....	8
1.1 Dětství a mládí.....	8
1.2 První světová válka 1914 – 1918.....	9
1.3 Pittrův život v letech 1918 – 1933.....	10
1.4 Milíčův dům.....	13
1.5 Druhá světová válka 1938 – 1945.....	15
1.6 Přemysl Pitter v poválečném období.....	18
1.7 Životní osudy P. Pittera po únoru 1948.....	19
1.8 Etické dilema a působení v exilu.....	19
2. POJETÍ VÝCHOVY U PŘEMYSLA PITTRA.....	22
2.1 Práce pro mládež.....	22
2.2 Výchova v Milíčově domě.....	23
2.3 Záchranná akce „zámky“.....	25
2.4 Etické zásady společné výchovy.....	26
3. PŘEMYSL PITTER A JEHO POJETÍ NÁBOŽENSKÉ VÍRY.....	27
3.1 Pittrův duchovní přerod na frontě.....	27
3.2 Život a víra.....	27
4. MYŠLENÍ PŘEMYSLA PITTRA A DNEŠNÍ DOBA.....	30
5. ZÁVĚR.....	32
6. PRAMENY A LITERATURA.....	34
7. SEZNAM PŘÍLOH.....	36
8. PŘÍLOHY.....	37

Motto:

*Bez lásky, bez lidskosti,
bez soucítění člověka s člověkem
nic neobstojí.*

Přemysl Pitter

ÚVOD

Když si položíme otázku, kdo byl Přemysl Pitter, málokdo z nás bude vědět, jak významná osobnost české historie se pod tímto jménem skrývá. Po pravdě řečeno, před rozhodnutím napsat tuto práci, jsem věděla pouze, že se jedná o sociálního pracovníka a zakladatele útulku pro chudé žižkovské děti „Milíčův dům“ v Praze v první polovině 20. století, který bojoval za záchranu dětí z koncentračních a internačních táborů po druhé světové válce. Širší laické veřejnosti však tyto informace zůstávají skryty.

Přemysl Pitter byl především muž tolerance, humanity, pedagog, vychovatel, hlasatel křesťanských a mírových myšlenek. Donedávna byl osobností málo známou, jelikož totalitní režim nedovolil, aby s jeho činností byla seznámena širší veřejnost. Byl výraznou osobností českého duchovního a politického života. Muž tolerance, který vystupoval proti antisemitismu, rasismu a jakékoliv formě diktatury.

Práce pojednává o životě a díle Přemysla Pittra, významného českého křesťanského humanisty, představitele sociálního učení, pedagogiky a publicistiky. Mimo pedagogických a dalších odborných zasvěcených kruhů nevešla tato výjimečná postava českých dějin předválečné a poválečné společnosti ve známost. Jeho osobnost a dílo bylo více oceněno v zahraničí, než v naší zemi. Bylo to nejspíše díky dlouhodobému exilu, kam musel po nástupu totalitního komunistického režimu začátkem 50. let odejít. Až do své smrti v roce 1976 žil v cizině, kde svými rozsáhlými publicistickými aktivitami sloužil nadále své rodné zemi jako vlastenec a věrný syn národa Husova, Komenského a Masaryka.

Až po tzv. "sametové revoluci" v roce 1989 se tvorba tohoto křesťanského humanisty a myslitele dočkala spravedlivého hodnocení. Za svou záslužnou práci pro druhé a přínos naší zemi byl i v České republice vyznamenán in memoriam. (Pasák, s. 5-11, 1995)

Motivací, inspirací i cílem k sepsání bakalářské práce je především snaha o příspěvek k tomuto záslužnému jednání v takovém rozsahu, aby nejen současná, ale i budoucí generace mohla hrdě odpovědět na úvodní otázku: Přemysl Pitter byl křesťan, demokrat, humanista, obránce lidských práv, pedagog, muž tolerance, spisovatel, redaktor, ale také především sociální

pracovník a radikální pacifista protiválečné orientace, který měl obrovský morální potenciál. Osobnost, která v dějinách sociální práce zaujímá významné místo.

Především v počátcích v období 1. republiky, meziválečném, ale také i poválečném, se jeho výrazná osobnost snažila ovlivňovat politický i duchovní život společnosti. Působil vždy ve jménu morálních hodnot jako je úcta k bližnímu, k rodině, respekt k lidské důstojnosti, snaha o "sbratření".

Úvodní kapitoly práce jsou věnovány dětství a mládí Přemysla Pittra, dále jeho osobní reflexi z prožitých hrůz na frontě 1. světové války, která zásadním způsobem ovlivnila jeho budoucí životní zaměření a praktickou činnost. Další část dokumentu popisuje a charakterizuje Pittrovo pojetí výchovy a pozornost, kterou věnoval trpícím dětem. Následuje část, ve které se budu věnovat Pittrovu pojetí náboženské víry. V posledním dílu se budu snažit o srovnání myšlení Přemysla Pittra ve vztahu k dnešní době, o morálním poselství budoucím generacím a myšlenkovém odkazu, který může znít utopisticky, avšak podle Přemysla Pittra je pokrok uskutečňováním utopí.

Přemysl Pitter byl stoupenec lidskosti a muž tolerance, jemuž se životním krédem stalo úvodní motto této práce. Často se inspiroval myšlenkami T. G. Masaryka a nacházel v nich povzbuzení a sílu. Při diskuzích ve veřejných projevech se vždy snažil o objektivní pravdu. Jeho filozofie byla postavena na Kristu, Chelčickém, Tolstém a Ghándím. Byl odpůrce válek, jejich nesmyslnosti a hrůzy. Jakékoliv násilí v mezinárodních a mezilidských vztazích mu bylo cizí. Také odmítal fašistickou a komunistickou diktaturu. Dle jeho názoru pouze obě diktatury usilují o expanzi a o válku. Myšlenka pacifismu zaujala mnohé intelektuály, kteří se snažili lidstvo zbavit prokletí válek, např. A. Einstein. (Pasák, s. 15-17, 1995)

Původním záměrem práce bylo věnovat se zpracování pouze úseku Pittrovy životní etapy - jeho působení v období 1. republiky. Avšak při důkladnějším studiu pramenů a literatury jsem dospěla k názoru, že pro správné pochopení morálního a etického zrání v jeho životě a díle, bude nutné pojmout dílo Přemysla Pittra celé, abychom mohli plně pochopit jeho konání a myšlení a plně jej ocenit a zhodnotit. Tento námět je nutné brát z hlediska celkového obsahu, neboť teprve v kontextu celé práce nejlépe pochopíme celoživotní poslání a teprve pak také trvalý význam. Jedině tehdy, jak se domnívám, se může podařit prokázat hloubka jeho myšlenek,

kteří mají stále co říci i dnešku, současné generaci. Do řešení konfliktů vztahů mezi lidmi i národy vnesl totiž celou řadu podnětů, jejichž cílem bylo ukázat na nesmyslnost války.

Výrok Přemysla Pittra „*Chceme-li nový život a nový svět, musíme však nejprve chtít nového občana.*“ je stále aktuální, ať už se jedná o otázku stále diskutovaných česko-německých vztahů, mezinárodního mírového soužití nebo úsilí o sjednocení všech křesťanských církví. (Pasák, s. 12, 1995)

Nejzrozsáhlejším zdrojem podkladů ke zpracování a studiu a význačným pramenem informací se stala dostupná literatura, kterou tvoří následující publikace Přemysla Pittra:

- *Nad vřavou nenávisti*, jenž poskytuje ponejvíce informace o dětství a činnosti autora. Soubor textů o životě a díle pozoruhodné osobnosti Přemysla Pittra.
- *Duchovní revoluce v srdci Evropy*, zde se autor věnuje významným postavám českých dějin jako například M. J. Husovi, J. Milíči z Kroměříže, J. A. Komenskému a T. G. Masarykovi, kteří výrazně ovlivnili Pittrovo humanitní a demokratické smýšlení.
- *Chelčický, Tolstoj, Masaryk*

Kromě těchto prací jsem dále čerpala z literární tvorby následujících autorů: Pavla Kohna *Můj život nepatří mně*, Tomáše Pasáka *Přemysl Pitter - Život pro druhé* a *Život Přemysla Pittra*, Miroslava Matouše *Zvláštní člověk Přemysl Pitter*. Další velmi podnětnou publikací jsou *Dětské osudy z doby poválečné* od Olgy Fierzové, kniha obsahuje skutečné životní příběhy dětí z koncentračních a internačních táborů a vzpomínky na práci a úsilí celého kolektivu přátel Milíčova domu při záchraně těchto dětí v letech 1945 - 1947.

Strukturu práce tvoří jednotlivé kapitoly, které zobrazují úseky života a činnosti Přemysla Pittra. Některé události či oblasti jsou zdůrazněny s ohledem na jejich význam a celkové pochopení situace, pohnutek, událostí a okolností, které v budoucnu ovlivnily a nasměrovaly Pittrovo životní cestu.

1. ŽIVOTOPIS PŘEMYSLA PITTRA

1.1 Dětství a mládí

Přemysl Pitter se narodil 21. června 1895 v Praze na Smíchově v Libušině ulici, v měšťanské rodině sedmatřicetiletého Karla a o dva roky starší Žofie. Jeho 6 sourozenců, tři chlapci a tři děvčátka, předtím postupně zemřelo ještě než se narodil. Porod byl velmi těžký a i Přemysl vypadal, že nepřežije prvních pár dní života. Jeho matka se za zemřelé sourozence často modlila, tak Přemysl žil v silném vědomí jejich duchovní přítomnosti. Nejstarší, desetiletá Žofie, zemřela na spálu 9 měsíců před jeho narozením. Považoval ji za svého anděla strážného, cítil její blízkost a její památce věnoval později Přemysl Pitter jednu ze svých knih – román Vahú, vzpomínal na ni celý život.

Protože byl Přemysl velmi slabé dítě a jeho matka se obávala, že by také nemusel přežít, nechala ho po porodu odvézt na venkov do Židovic u Kopydlna ke své sestře, kde byl do svého jednoho roku. Domnívala se, že mu zdravý venkovský vzduch prospěje. Až do svých čtyř let tak strávil dětský věk uprostřed přírody na statku v Židovicích u Kopydlna. Na zimu zůstával v Praze na Smíchově a jaro a léto trávil u tety na venkově. Zde získal Přemysl velmi silný vztah k přírodě a ke zvířatům, zde byl prvopočátek všeho. (Matouš, s. 11-13, 2001)

Díky častému pobytu na venkově si na své rodiče těžko zvykal. Matku vnímal jako citlivou a jemnou duši, kdežto otec byl prudší povahy, ale dobrého charakteru. Matka byla hudebně založená žena, hluboce zbožná a měla cit pro krásu, to ovlivnilo Přemyslovu dětskou duši a vedlo ho k víře. Otec pracoval jako grafik v grafických závodech Václava Neuberta v Praze na Smíchově. Vypracoval se z grafika až na ředitele a získal schopnosti a konexe, které využil v pozdějším osamostatnění se. Založil vlastní tiskárenský závod Úřednickou knihtiskárnu ve Spálené ulici v roce 1909. Na svého jediného syna pohlížel jako na budoucího dědice podniku. On sám však své životní plány a cíle viděl jinde. (Kohn, s. 9-19, 1995)

Matka Přemysla vedla k poznávání přírody jakožto vnímání víry ve Stvořitele. Učila Přemysla vidět Boha za vším stvořením a děním, i za zdánlivě obyčejnými věcmi. Pro malého Přemysla to byl okamžik niterního osvětlení, za veškerou přírodní rozmanitostí viděl svou dětskou myslí Boha. Právě i tohle byly jedny z hlubokých dojmů, které se později promítly do

Pittrových výchovných metod. I přes moudré vedení matky a učitelů však Přemysl přibližně ve věku deseti let ztratil víru v Boha na dalších dlouhých deset let.

Školní léta byla pro Pitttra obtížná. Zatímco na obecné škole mu k učení a jedničkám postačilo naslouchat, na střední škole se však nedokázal na učení soustředit a výsledkem pak byly čtyřky a pětka z němčiny. Tímto studium skončilo. Přemysl byl však na rozdíl od matky rád a začal se učit typografem, aby mohl po otci jednou převzít podnik – knihtiskárnu.

Když bylo Pittrovi patnáct let, jeho matka vážně onemocněla. Od května 1910 byl Přemysl uvolněn z práce, aby se mohl o matku starat, přesto však v únoru 1911 matka umírá. V červenci 1911 ho otec posílá na typografický kurz do Lipska. O vánocích přijel domů, avšak návrat do Lipska musel odložit, protože jeho otce postihl záchvat mozkové mrtvice. Po jeho uzdravení se Přemysl vrátil do Lipska. V červenci roku 1912 dostal po absolvování čtyřtýdenního kurzu v továrně na sázecí stroje výuční list jako sazeč na linotypu. V dubnu roku 1913 Přemyslovi umírá otec. Jelikož již dosáhl zletilosti, přebírá vedení tiskařského závodu. Ač nemá podnikatelské zkušenosti, odmítá pomoc příbuzných. S prvními obchodními úspěchy se však dostavuje i morální pokles a tzv. „krize víry“. (Matouš, s. 15-17, 2001)

1.2 První světová válka 1914 – 1918

Když začala válka, tiskařský závod měl stále méně zakázek a stál před krachem. Pitter, který se po smrti otce staral o provoz závodu, byl bezradný a v září roku 1914, tři měsíce po vypuknutí války, nastoupil jako dobrovolník vojenskou službu v rakousko-uherské armádě.

Samotného Přemysla Pittera velmi ovlivnila. Na východní frontě, roku 1915, při jednom z četných útoků, začal přemýšlet o smrti a o Bohu. Všude kolem sebe se setkával s nesmírným utrpením a nesmyslností celé války. Každý den stál tvář v tvář smrti. Po hrůzách, které zažil, již dále nedokázal snášet krutost války a pokusil se zběhnout. Byl však dopaden a uvrhnut do vězení, kde ho čekal trest smrti. Společně s ním byl ve vězení i mladý židovský voják, který se celou noc modlil a volal maminku. Brzy ráno byl odveden a zastřelen. Přemysla čekal stejný osud. Po výslechu byl však poslán zpět na frontu. I přes nezdařilý pokus se pokusil znovu uprchnout. Opět byl dopaden, avšak odsouzen k trestu smrti přímo na bitevním linii. V noci před popravou však Rusové podnikli útok a Přemysl byl volný. Vmísil se do transportu s raněnými a

nemocnými, který směřoval k Praze. Po období pražské rekonvalescence byl opět převelen na italskou frontu.

Přihlásil se k telefonní službě, aby se vyhnul zbraním. Zde se začíná měnit v přesvědčeného pacifistu a dochází k myšlenkovému přerodu ve víře. Z ateisty se stává hluboce věřící křesťan. V evangeliích Nového zákona nachází harmonii a moudrost. Motlitby se mu stávají útěchou.

Když se s oddílem dostal až na hranice Černé hory, onemocní. Válečným zkušenostem tak ještě zdaleka nebyl konec. Po uzdravení se stane na vlastní žádost ošetřovatelem nemocných a raněných. Zde poznává malého chlapce Gavra z nedaleké válkou pobořené černohorské vesnice. Rodiče i obyvatelé vesnice pomřeli hladem, a tak se malého chlapce nejprve ujali vojáci a později i sám Přemysl, který mu dokonce opatří u přátel v Praze pěstouny. Po návratu z fronty se stane jeho poručníkem. Před koncem války se Přemysl nakazil malárií. Uzdraven stává se na zbytek života vegetariánem. (Matouš, s. 17-24, 2001)

1.3 Pittrův život v letech 1918 – 1933

Československá republika se hned po válce dostala do vážných národnostních rozporů. Největší národnostní skupinou byli Němci, kteří teprve postupem doby začali projevovat hospodářský a politický aktivismus. Problematika menšin a národnostní otázka se stala v tomto období jedním z nejzávažnějších problémů Československého státu. Hospodářství země se pomalu začalo vzpamatovávat a prožívat pozvolný vzestup. Budují se nové závody s vyspělejší technikou a zvyšuje se produktivita práce. Počet nezaměstnaných klesá a ti, kdo nemohou najít práci, dostávají sociální podporu od státu. Dochází k rozkvětu vědy, umění, kultury a vzdělanosti.

Prožitek válečných hrůz první světové války se stal zásadním momentem v životě Přemysla Pittera, protože právě tam poznal nesmyslnost války a získal svou neochvějnou víru v Boha. Dva zásadní atributy příštího života radikálního pacifisty, horoucího křesťana a sociálního pracovníka, který nejen, že se zapojil do mírového hnutí, ale hlavně se však začal věnovat pedagogice. (Pasák, s. 9-11, 1995)

Po návratu z války se Přemysl Pitter stal sociálním referentem v oddělení pro dělesloužící poddůstojníky. Byla to práce, která ho v žádném případě nenaplňovala uspokojením a z tohoto důvodu brzy požádal o propuštění. Stále se ve svém nitru zaobíral myšlenkami svého poslání. Ve vzpomínkách se vracel k prožitým událostem na frontě.

Postupně dospěl k rozhodnutí, že jeho život nepatří jemu, ale že jej ochraňuje Bůh a další osud zasvětil druhým. Uzrává v rozhodnutí, že by svůj další život chtěl věnovat právě opuštěným dětem. Nemá pedagogické vzdělání, má však lásku k dětem a k Bohu. Nejprve se začíná starat o děti z chudých rodin. Zde nabírá zkušenosti. Zjišťuje, co je zajímavé, jak na ně působí a že dětem více jak nové boty či šaty schází výchova. (Kohn, s. 30-35, 1995)

Souběžně s touto činností se Přemysl přihlásil jako posluchač bohosloví na Husovu theologickou fakultu. Nikoliv však s úmyslem vstoupit do církevních služeb, ale touží lépe porozumět bibli. Zde se seznamuje s životem a dílem M. J. Husa a především jej zaujal život a působení reformátora a kazatele Jana Milíče z Kroměříže. Velmi ho oslovilo a inspirovalo, že Jan Milíč vykonal mnoho dobrého pro chudé a potřebné, ujímal se tuláků, sirotků a bojoval proti mravnímu úpadku církve. V konkrétních činech dovedl spojit náboženskou vroucnost a praktickou sociální činnost. Přemysl v něm našel svůj vzor. Stal se jeho novodobým žákem a následovníkem a považoval jej za otce české reformace. Milíčův příklad ho inspiroval natolik, že se po letech neúnavné práce a úsilí, pokusil podobné zázemí vybudovat pro chudé žižkovské děti. Vytvořil jim takto útočiště, místo pro všestranný rozvoj a duchovní zušlechtění mladé generace, v níž viděl budoucnost národa. O zařízení, pojmenovaném po slavném předchůdci „Milíčův dům“, pojednávám v další kapitole.

Jak jsem se již zmínila, velkým vzorem poznání se Přemyslu Pittrovi stal Mistr Jan Hus. Byl nositelem duchovních a mravních hodnot, které objevoval v každé lidské bytosti. Věřil ve vnitřní autoritu vlastního svědomí. Věřil v pravdu, jež ho postavila proti vnějším autoritám a stála život. Dále si také Pitter vážil myšlenek jihočeského zemana, osvíceného kazatele a spisovatele Chelčického, který byl známý svým odporem k násilí a boji proti oplácení zla zlem. S jeho vlastními zásadami a humánní principy se Přemysl Pitter zcela ztotožňoval. (Kohn, s. 36-41, 1995)

Díky tomu se Přemysl Pitter stal laickým kazatelem. Za svůj úkol považuje snahu připomínat lidem a občanům československého samostatného státu jejich náboženskou minulost.

Velikost českého národa dokazuje skrze "velké postavy" českých dějin. Jeho pravidelná kázání si postupně získávaly své věrné stoupence. Přemysl Pitter rád hovořil o křesťanství jako o daru lásky a milosrdenství, bez kterého se neobejdeme ani v moderní době. Zdůrazňoval solidaritu a lásku k bližnímu, vztahy mezi rodiči a dětmi, chudými a bohatými. Nevyhýbá se ani diskusím, ale naopak k nim posluchače podněcuje a vyzývá.

Od roku 1924 až do roku 1941, kdy byl zastaven nacisty, vydával časopis Sbratření společně s Pavlou Moudrou, v němž vycházely i jeho projevy a přednášky na různá témata. V úvodní stati tohoto měsíčníku napsal: *"chceme-li nový svět a nový život, musíme však nejprve chtít nového občana"* a nastínil tak ideovou koncepci časopisu. Kladl zde důraz na vědu a umění, ale důležitým poselstvím časopisu bylo i šíření myšlenky k usmíření národů a absolutnímu odmítnutí války. Časopis Sbratření byl mezi časopisy druhé republiky pro svůj obsah výjimečný. Kromě křesťanských otázek orientoval pozornost čtenářů dvojitým směrem – k obraně myšlenek T. G. Masaryka a J. A. Komenského a ke kritice antisemitismu. Snažil se svými články posilovat pocity naděje a doporučoval vrátit se zpět k národním kořenům. (Pasák, s. 12, 1995)

Časopis Sbratření byl oceňován nejen pro jeho hluboký a rozmanitý obsah, ale také pro jasný styl, který se vyhýbal zbytečným cizím slovům a zdlouhavým pojednáním. Obsahoval jednoduché, jasné myšlenky a byl velmi dobrým nástrojem pro povznesení a výchovu lidí. Pitter zde přistupoval ke všem problémům tak, že je konfrontoval s věčnými hodnotami. Díky tomu časopis neztratil mnoho na své aktuálnosti. (Pitter, s. 130-132, 1996)

V roce 1922 založil Pitter se svými přáteli hnutí duchovní obrody a sbratření lidstva "Nový Jeruzalém", jehož byl propagátorem a ve kterém dominovala hesla „pokoj, láska, mír“. Propagováním pacifismu se dostal Přemysl Pitter do rozporu se zákonem a byl nejvyšším soudem v Brně odsouzen ke 2 měsícům vězení za návrh rezoluce proti projektovanému zavedení předvojenské výchovy mládeže. Na žádost P. Moudré a H. Tutsche byl osloven A. Einstein, aby svou autoritou zasáhl ve prospěch Přemysla Pittra. Dne 13. 4. 1931 Einstein žádosti vyhověl a ještě jako berlínský profesor se obrátil s prosbou udělení milosti na T. G. Masaryka. Ten mu 22. 7. 1932 odpověděl. (Pasák, s. 17-19, 1995)

Pittrova nezlomná aktivita si později hledá i další oblasti působení. Nachází je ve spolupráci s nově založenými československými odbočkami světového Hnutí za mezinárodní smír a Hnutí pro křesťanský komunismus, jehož byl tajemníkem.

On sám se zúčastňoval mezinárodních konferencí Hnutí pro mezinárodní smír. Na konferenci v r. 1926 v Obermmergau se seznámil s Olgou Fierzovou, která mu na mezinárodní konferenci překládala. Výklad Přemysla Pittra o výchově mládeže a o výchově k pacifismu ji natolik oslovil a zaujal, že se stala stoupencem Pittrových názorů a myšlenek, ale také jeho věrným a oddaným spolupracovníkem a družkou po celý další život. Přestěhovala se do Prahy a vytvořila mu nejen klidné rodinné zázemí, ale také se podílela i na jeho pedagogické práci. Český jazyk ovládla dokonale, stejně tak i historii českého národa a působila zde jako učitelka.

Byl také členem Akademického hnutí YMCA. Jednalo se o mezinárodní křesťanské studentské sdružení pod vedením známých osobností, jakými byli prof. Emanuela Rádl, J. L. Hromádka či Jaroslav Šimsa. Působil zde i Pittrův přítel a spolupracovník Jindřich Tutsch. Dále byl členem Mezinárodní ligy pro lidská práva, která prosazovala ochranu lidských práv. V této organizaci probíhaly četné přednášky a diskuse na aktuální témata. Díky těmto výše uvedeným organizacím se Přemysl seznámil s řadou stejně smýšlejících přátel ze zahraničí. Tyto přátelské vztahy se staly prospěšnými v jeho budoucí sociální práci. (Pasák, s. 14-15, 1995)

V roce 1924 založil v Praze stavební bytové družstvo Milíčův dům. Pitter chtěl vybudovat pro děti vlastní domov, který by jim sloužil. Postupně začal na vybudování domu shánět prostředky od dárců, především svých přátel. Vyzýval k poskytnutí příspěvku své čtenáře i posluchače a pořádal sbírky. Mezi dárci nebyli bohatí lidé, proto shromáždit potřebný obnos na koupi vhodného pozemku trvalo několik let. Projekty vyhotovili bezplatně architekti z řad známých a přátel. V létě roku 1933 byly díky pomoci stavitele Dr. Ing. K. Skorkovského položeny základy Milíčova domu. (Pasák, s. 20-22, 1995)

1.4 Milíčův dům

Milíčův dům byl otevřen 24. prosince roku 1933 a Pittrův sen o vlastním domově pro děti se stal skutečností. Pitter při zahajovacím projevu pronesl kázání a konala se vánoční slavnost s bohatým programem. Byly pozvány všechny děti z okolí, zejména ty ze špatných sociálních

poměrů a každé dítě dostalo také vánoční nadílku. Kritériem, podle kterého pak pracovníci útulku v budoucnu zájemce vybírali, byli právě děti z takto sociálně slabých poměrů. Přemysl se svými přáteli zde mohl rozvíjet mimoškolní výchovu podle svých představ, pedagogických zásad i etického přesvědčení.

Přemysl Pitter tento domov pojmenoval na počest kazatele Jana Milíče z Kroměříže, který byl jeho životním vzorem. Volbu pojmenování zdůvodnil takto:

„Pro budovu hledali jsme ideové označení. Nikdo jiný nemohl lépe ztělesnit naši snahu. Žil v době velikého ideového a sociálního kvasu. Těžce nesl mravní úpadek národa. Svými ohnivými, láskou a hlubokým citem prodchnutými slovy a příkladem života roznítil v národě hnutí za mravní očistu a obrození. Založil vzornou obec, které dal jméno "Jeruzalém", kde našlo množství duší životem zrazených nový, radostný život a v níž kolem sebe soustředil žáky, kteří se později stali nositeli jeho obrodných myšlenek. Proto jsme vstavili jméno Milíčovo na svůj štít, aby nám svítil a ukazoval cestu v našem konání.“

(Pitter, s. 68, 1997)

Milíčův dům byl, i přes svou jednoduchost, velmi účelně a prakticky vybaven. Jednalo se především o sociálně – výchovné zařízení. Měl za úkol pomoci řešit tíživou situaci dětí z ulice a jejich mimoškolní aktivity. Hlavním posláním Milíčova domu byla výchova a smysluplné trávení volného času pro děti od 4 do 14 let. Pedagogické a hospodářské vedení, jehož předsedou se stal pedagog Ferdinand Krch, mělo na starosti sedmičlenné kuratorium.

Díky láskyplné péči a snaze pedagogů v Milíčově domě vládla téměř rodinná atmosféra. Přemysl Pitter a jeho spolupracovníci se snažili dát dětem především mravní základ pro život a vypěstovat v nich ohleduplnost, pravdomluvnost, poctivost a toleranci. Učil je vážit si jeden druhého bez ohledu na národnost, vyznání i barvu pleti. On sám vždy zdůrazňoval, jak je důležité, pomáhat si navzájem.

V Milíčově domě měli děti k dispozici klubovny, studovnu, čítárnu s knihovnou, dílny, hudební síň a tělocvičnu. V okolí Milíčova domu se nacházelo hřiště a rozprostírala zahrada, kde děti společně pěstovali květiny, ovoce a zeleninu a okrasné dřeviny. (Pasák, s. 27-31, 1995)

Provoz Milíčova domu byl financován z darů, sbírek a příspěvků. Výchovnou a administrativní činnost vykonávali Pittrovi spolupracovníci zdarma a věnovali této práci všechen svůj volný čas. Patřili sem manželé Rottovi, Anna Pohorská, Olga Fierzová, Ferdinand Krch, Magda Pilbauerová a další.

Přemysl Pitter začínal v Milíčově domě každou neděli bohoslužebným shromážděním a kázáním. Dále následoval program pro děti s různými besídkami. Odpoledne patřilo hrám a sportu. Jednou za měsíc byli zváni rodiče, aby se dozvěděli o činnosti svých dětí v útulku.

V rámci činnosti v Milíčově domě a díky dobrovolným příspěvkům byla založena také zotavovna a letní tábor v prostředí krásné přírody v Mýtě u Rokycan. Stavba byla dokončena na podzim roku 1938. Byly sem posílány děti na doporučení lékaře z Milíčova domu k zotavení z nezdravého žižkovského prostředí. (Pasák, s. 20-22, 1995)

1.5 Druhá světová válka 1938 – 1945

V roce 1938 se svět dostává do hluboké mravní a politické krize, kterou způsobilo především nacistické Německo a fašistická Itálie.

Přemysl Pitter roku 1938 navštívil Vídeň, aby se přesvědčil o naléhavosti situace. Po návratu domů poznal, že řešení národnostního problému mezi Čechy a Němci bylo v roce 1938 těžkým až nereálným úkolem. Přestože byl zcela pohlcen prací s dětmi, velmi ho znepokojovala politická situace v Evropě. Všechny upřímné mírové snahy a styky s mnoha přáteli v Německu narušil Hitlerův nástup k moci a jeho zásahy. Činnost pokrokových organizací v Evropě byla utlumena nebo úplně přerušena. Pitter si uvědomoval nebezpečí, které bylo přítomno v nacistické ideologii a politice A. Hitlera. Bylo pro něj zdrcující, když viděl mnoho dobrých německých lidí, pacifistů, kteří této ideologii uvěřili. Jako by bylo možné stavět něco dobrého na nenávisti, zlobě a panovačnosti.

Krátce před obsazením českého pohraničí v říjnu 1938 odletěl Pitter do Anglie. Ve skupinách Hnutí pro smír uskutečnil řadu přednášek o své zemi a o zradě spojenců. Shromáždil získané příspěvky a dary a použil je později na provoz mýtské zotavovny a na pomoc uprchlíkům v Československu.

Dne 28. října poslal z Londýna do vlasti následující poselství:

"Nepropůjčujme svou sílu satanovi, nenechme se zatáhnout do jeho plánů. A přece věnujme svou lásku i těm, kdo jím byli svedeni a mají ho za svého boha. Vizme ve svých nepřítelích oklamané a podvedené bratry! Násilí nezachrání svět, to mohou udělat pouze láska a bratrství."

(Pitter, s. 145, 1996)

Bylo pro něj důležité, abychom měli jako národ skupiny odvážných jednotlivců, kteří by svými činy dokazovali světu, že národ zůstal ve svém jádře věrný všemu, za čím v minulosti bojoval a šel i cestou velkých obětí.

V roce 1939 Pitter obdržel informace o pozastavení činnosti Ligy pro lidská práva a omezení činnosti YMCA. Evropský kontinent se počal utápět ve válečném stavu a v následujících šesti letech hrůzy se spirála tragédie lidstva roztočila na plné obrátky.

Dne 15. března 1939 byly Čechy a Morava okupovány nacistickým Německem. Pitter se obával, že bude zatčen, jelikož byl členem Ligy proti antisemitismu. Naštěstí pro Přemysla Pittra, předseda Ligy doktor Bohumil Vančura stačil včas zničit kartotéku. Neplánoval a neúčastnil se sice příprav ozbrojeného povstání, ale jeho protifašistická činnost se projevila jinak – byl ředitelem Milíčova domu, který měl poslání výchovné, ale i politické. Výchovné poslání spočívalo v záchraně českých dětí před poněmčováním. Intenzita pedagogické práce se stále zvyšovala s narůstající potřebou pomoci českým dětem. (Pasák, s. 30-32, 1995)

Časopis Sbratření přinášel čtenářům nejen křesťanské úvahy, ale také především mravní posilu v každodennosti a odkazy na dílo J. A. Komenského a T. G. Masaryka. Časopis měl národně obranářskou tendenci. Cenzuře uniklo několik glos a velkých myšlenek, především odbojné kryptogramy, skryté v textu duchovních úvah. Byla to již koncepce splývající s odbojovou činností.

Provoz v Milíčově domě po okupaci neustával, ale naopak se o to více prohluboval. Několikrát dokonce hrozilo, že útulek bude zabraný pro potřeby nacistů, ale naštěstí se tak nakonec nestalo. Díky tomu mohl i nadále sloužit svému účelu. Hlavním výchovným cílem v té době byla záchrana českých dětí před poněmčováním. Souviselo s tím i působení politické. Do

Milíčova domu začalo docházet stále více dětí. Pravidelné nedělní bohoslužebné shromáždění se nepřestaly konat. Pittrovo kázání i výchovné působení poskytovalo duchovní posilu všem přítomným. I přes přísnou německou cenzuru obsahovalo mnoho národních vlasteneckých symbolik, jejichž smysl posluchači dobře chápali. Pittrova otevřená slova mohla přivodit negativní následky. Nebezpečí, že bude zatčen, bylo velmi reálné. Přesto ho nikdo neudal.

Nacistickou perzekucí bylo nejvíce postiženo židovské obyvatelstvo. Bylo nuceno podrobit se mnoha zákazům. Židé nesměli navštěvovat veřejné prostory, stýkat se s příslušníky árijské rasy, děti nemohly chodit do školy a po vyhlášení příkazu nosit na svém oblečení žlutou židovskou hvězdu přestaly docházet i do Milíčova domu. Pomoc Přemysla Pittra však byla všestranná – od kázání v Milíčově domě a duchovní posily až po pomoc židovským rodinám, které zásoboval potravinami a předával zprávy. Riskoval, že v případě prozrazení mu hrozil trest smrti nebo koncentrační tábor. Intenzita pomoci Přemysla Pittra a Olgy Fierzové byla záslužná a nebezpečná. Potraviny, které děti nespotřebovaly ke svačině, večer potají roznášeli židovským rodinám. Byl napaden českým fašistickým časopisem *Árijský boj* a následně předvolán gestapem, zatčení se však neuskutečnilo. (Pasák, s. 34-36, 1995)

Dne 10. 9. 1940 zemřela spisovatelka a překladatelka P. Moudrá, což bylo pro Přemysla Pittra velikou ztrátou. Při zásahu proti odbojovým skupinám byl zatčen i J. Šimsa, jež patřil mezi nejbližší přátele a spolupracovníky Přemysla Pittra. O jeho osobě Pitter mj. uvedl:

„Setkal jsem se za svého života s mnoha vynikajícími osobnostmi, ale nepoznal jsem člověka, který by se vyznačoval takovou pronikavostí a rozhodností, s jakou stál za poznanou pravdou J. Šimsa“

(Pasák, s. 35, 1995)

Dne 8. 2. 1945 J. Šimsa zemřel v koncentračním táboře v Dachau. Koncem roku 1943 byly Přemyslu Pittrovi zakázány všechny veřejné proslovy a články byly postiženy cenzurou.

V rozmezí let 1941 – 1945 počal Přemysl Pitter realizovat myšlenku s velice humánním posláním, a to poválečná pomoc židovským dětem, které přežily koncentrační tábory. Po válce zažádal o znárodněné zámky v okolí Prahy a tam s přáteli pečoval o válkou zubožené české, německé a židovské děti. Pro svůj zájem o děti Němců byl odsuzován veřejným míněním a pronásledován úřady. (Pasák, s. 60-68, 1997)

1.6 Přemysl Pitter v poválečném období

Poválečné období bylo v životě Přemysla Pittra další významnou etapou. Ihned po skončení války obdržel od zdravotně sociální komise České národní rady pověření k realizaci svých plánů pomoci židovským a německým dětem.

Již 15. května zajistili s Olgou Fierzovou a Z. Teichmannem zámky v Olešovicích, Kamenici, Štíříně a Lojovicích, jichž se stal Přemysl Pitter ředitelem. Dne 22. května dovezli prvních 25 židovských dětí a za necelé dva měsíce dalších 56 a 3 matky zachráněné z internačního tábora v Raisově škole v Praze.

Byla to rozsáhlá humánní akce, která se mohla uskutečnit pouze díky pochopení tehdejšího Ministerstva ochrany práce a sociální péče a také díky obětavosti dobrovolného personálu, který za svou práci nebyl placen.

Jako člen sociálně zdravotní komise Zemského národního výboru mohl Přemysl Pitter navštěvovat internační tábory, kde byli soustředěni Němci. V Praze jich bylo 25. Přemyslu Pittrovi se podařilo přesvědčit k návštěvě internačního tábora na Strahově manželku pražského primátora V. Vacka, která se zasadila o jeho likvidaci. To se však nelíbilo L. Kopřivovi, předsedovi Zemského národního výboru, a tak se mu podařilo zbavit Přemysla Pittra funkce v komisi ZNV. (Pasák, s. 38-41, 1995)

Přemysl Pitter byl roztrpčen, že bezpráví, násilí a mnoho křivd se dopouští tentokráte Češi a znovu trpí mnoho nevinných lidí. V roce 1946 byl obnoven poštovní styk s Německem a do zámků začaly doručovat dopisy. Po vyřízení formalit se začaly děti zařazovat k převozu. Poslední děti odjely v r. 1947 a zámky byly zavřeny až na ten Olešovický, který byl obnoven a nadále sloužil jako dětský domov pro opuštěné děti.

V období od května 1945 do května 1947 bylo na zámcích pečováno o 810 dětí, z toho:

266 dětí, především židovských, obětí nacistického pronásledování

407 dětí z českých internačních táborů, především německých

97 českých dětí, nalezených v Německu a přepravených zpět

40 dětí českých a slovenských, potřebujících naléhavou zdravotní péči

(Pasák, s. 43-44, 1995)

1.7 Životní osudy P. Pittera po únoru 1948

Po únoru 1948 začal nastolený komunistický režim postupně upevňovat svou moc a Přemysl Pitter byl donucen emigrovat z Československa. V emigraci veřejně přednášel řadu odvážných projevů na protest proti potlačení svobodného vývoje demokracie. Poúnorový vývoj podrobil kritice statečným způsobem a vášnivými slovy odsoudil nastupující éru komunistického režimu. Události po únoru 1948 vnímal Pitter jako trest Boží.

Politické změny se pochopitelně dotkly i Milíčova domu a dům převzal do správy Ústřední národní výbor v Praze. Přemysl Pitter byl několikrát předvolán na Okresní národní výbor a musel vysvětlovat svoji účast v Lize pro lidská práva a v Hnutí pro křesťanský komunismus.

V té době Pittrovi velmi chyběla jeho dlouholeté spolupracovnice Olga Fierzová, která se po odjezdu na sestřin pohřeb do Československa nesměla vrátit. (Pasák, s. 45-49, 1995)

Dne 9. srpna 1951 byl Přemysl Pitter předvolán k prokurátorovi. Věděl, že cesta na nucené práce by se vzhledem k jeho zdravotnímu stavu rovnala cestě na smrt. Rozhodl se opustit zemi. Dobrodružný přechod hranic se uskutečnil 26. srpna 1951. Měl štěstí, že hranice nebyla zrovna policejně obsazena. Dostal se do Německa, avšak bez osobního průkazu, za dramatických okolností se dostal z Lipska do Východního Berlína a dále do Západního Berlína.

1.8 Etické dilema a působení v exilu

Od roku 1951 do roku 1962 působil s Olgou Fierzovou ve Spolkové republice Německo. Díky 30-ti leté činnosti kazatele byl v r. 1952 Světovou radou církví v Ženevě pověřen k pastorování a sociální službě v táboře pro uprchlíky Valka u Norimberka. Poté byl jmenován zástupcem Světové rady církví P. Rossierem na faráře pro uprchlíky v táborové kapli. Konal zde nedělní shromáždění, ale také navštěvoval nemocné uprchlíky a pomáhal nejrůznějším způsobem uprchlíkům z Československa.

Do Valky za ním přišla i Olga Fierzová, aby mu pomáhala. Tábor Valka označil za nejtragičtější ohnisko studené války, přesto jeho působení zde pro něj mělo velký význam, neboť ze 4000 uprchlíků byla asi polovina z Československa.

Byl rozhořčen, v jakých podmínkách zde lidé musí žít a postupně vyhlásil boj alkoholismu a prostituci a zabýval se i případy krádeží. Soukromý život v tak stísněném prostředí téměř neexistoval, a to se odráželo i na společenském chování, sebeúctě a mravním chátrání lidí v táboře.

O Přemysla Pittra měla tehdy velký zájem československá tajná služba, již šokovaly jeho nedělní projevy mnichovského Rádia Svobodná Evropa. Byl sledován, ale díky odhalení nebyl zpět do republiky dopraven. V táboře Valka působil Přemysl Pitter a Olga Fierzová téměř deset let. (Pasák, s. 102-120, 1997)

V roce 1962 odjel společně s Olgou Fierzovou do Švýcarska. V Curychu založil Husův sbor Čechů a Slováků a stal se jeho kazatelem. Na návrh J. M. Lochmana obdržel ke dni svých 80. narozenin čestný doktorát teologie – 21. června 1975 od curyšské univerzity.

Z jeho hlavních děl, vzniklých v exilu, bych kromě proslovů v Radiu Svobodná Evropa uvedla i dílo „*A co my dnes?*“, které bylo zaměřeno k 550. výročí smrti M. J. Husa a k 50. výročí zahájení Masarykova odboje v zahraničí. Dalším velmi podnětným dílem byla práce „*Duchovní revoluce v srdci Evropy*“ – pohled autora na dějiny českého národa a jeho filozofie. Podle názoru Přemysla Pittra tato kniha „*mnoha lidem na Západě otevřela oči pro vysokou kulturu naší země, o které dosud neměli ani tušení.*“ (Pasák, s. 60, 1995)

S Olgou Fierzovou a přáteli z Husova sboru v Curychu vydával přední exilový časopis „*Hovory s pisateli*“, jehož první číslo vyšlo v roce 1962. Působení Přemysla Pittra v exilu bylo široké, působil nejen ve Švýcarsku, ale i v Německu, kde byl více znám a uznáván, než v rodné zemi.

Za pomoc Židům získal oficiální uznání Izraelské vlády. Jeho jméno je zvěčněno v Jeruzalémě na Har ha – Zikaron (Hora paměti). Zde je také strom Přemysla Pittra, který sám zasadil. Je to jedno z nejvyšších vyznamenání, kterého se ostává jen omezenému počtu lidí jiné víry, kteří se zasloužili o židovský národ.

Přemysl Pitter také obdržel v roce 1973 nejvyšší vyznamenání Spolkové republiky Německo za záchranu německých dětí.

Dne 4. 1. 1976 pronesl Přemysl Pitter poslední promluvu v curyšském Husově sboru. Zamýšlel se mimo jiné i nad smyslem křesťanského života a nad pojetím národa i exulantském životě. V poslední úvaze také zdůraznil a připomenul základní ideu českého národa, kterou chápal jednoznačně. Vyzýval československé exulanty, aby důstojně reprezentovali národ.

Zemřel 15. 2. 1976 v Curychu a podle svého posledního přání se nekonaly žádné obřady a popel byl rozptýlen na hřbitově v Affoltern am Albis. Přesto se však konalo vzpomínkové shromáždění 21. 3. 1976 v chrámu sv. Petra v Curychu. Promlouval zde profesor J. M. Lochmann z teologické fakulty basilejské univerzity, jež byl Pittrův přítel. Ukázal na Pittrovu velikost ducha a právem jej označil za svědka bezvýhradné lidskosti. (Pasák, s. 60-67, 1995)

2. POJETÍ VÝCHOVY U PŘEMYSLA PITTRA

2.1 Práce pro mládež

Hlavní stránkou Pittrovy výchovy byla tolerantnost, otevřenost a příkladný vztah k dítěti. Při výchově člověka kladl důraz na vědu a umění. V této souvislosti uvedl:

„Člověk nevzdělaný je tvor v životě napolo ztracený.“

(Pasák, s.12, 1995)

Při výchově zdůrazňoval humanismus a vztah k přírodě. Velký důraz kladl na převýchovu, sociální otázky, řešení otázky sociálně slabých a odstranění nezaměstnanosti.

Přemysl Pitter do oblasti české pedagogiky a školství zasáhl velmi výrazně, jeho Milíčův dům je dodnes inspirativním pedagogickým modelem.

„Stavíš-li ze dřeva, dřevo shnije; ze železa, kov zrezaví; i mramor čas ohlodá; tvůj materiál, duše dítěte, je však věčný.“

(Pasák, s. 22, 1995)

Dílo Přemysla Pittra vycházelo z jeho hlubokého humanismu, ovlivněného sociálním křesťanstvím. Jeho mravním principem byly spravedlnost, humanita a tolerance. Pittrův humanismus byl v době poválečných vášní a národní nesnášenlivosti v české společnosti výjimečným jevem. Práce s dětmi mu byla vším a dávala smysl jeho životu.

Nejdůležitější myšlenkou Přemysla Pittra a Olgy Fierzové byla také výchova dítěte a rodinná výchova. Přemysl Pitter učil děti vidět v každém jednotlivci především člověka, učil je vážit si druhých lidí nejenom jiných národností, ale i jiného přesvědčení. Okruhu svých spolupracovníků stále zdůrazňoval, že důslednost a vlastní příklad zůstává nejdůležitější metodou výchovnou.

Blízký kontakt udržoval také s předsedou Ligy pro lidská práva E. Rádem, jehož filozofie a pohled na řešení česko – německé otázky a náboženské problematiky Pittra ovlivnili.

E. Rádl imponoval mladé generaci po 1. světové válce svou bezohlednou kritičností a analýzou, dokázal mladé podněcovat k samostatným úsudkům a vlastní volbě. Byl mimořádnou osobností v meziválečném období, byl kritikem kulturních, politických, národnostních a náboženských poměrů tehdejší republiky. (Pasák, s. 14-15, 1995)

Přemysl Pitter se snažil dát dětem především mravní základ pro život. Učil je pomáhat si navzájem a pěstoval v nich pravdomluvnost a poctivost. Zdůrazňoval vzájemnou ohleduplnost a učil je pomáhat ostatním lidem. Připomínal, jak je důležité vážit si jeden druhého bez ohledu na národnost, vyznání i barvu pleti. Nejbližšími spolupracovníky v pedagogické činnosti byli Olga Fierzová a Ferdinand Krch.

Pitter také připravoval židovské děti na příchod těch německých. Vysvětloval jim, aby je přijaly vlídně a přátelsky a snažil se je zbavit možného strachu. Spisovatel Pavel Kosatík, z jehož pera pochází nejnovější biografie Přemysla Pittra pod názvem *"Sám proti zlu"* (2009), označuje toto soužití českých a německých dětí za *"nádherný experiment lidské humanity"*.

2.2 Výchova v Milíčově domě

Přemysl Pitter zbudoval útulek pro pražskou předměstskou mládež – Milíčův dům. Název Milíčův dům je odvozen po Janu Milíčovi z Kroměříže, jež Přemysla Pittra ovlivnil jak v duchovní, tak sociální činnosti a chtěl navázat na jeho praktické působení. Byl to předchůdce Mistra Jana Husa, který působil nábožensky a sociálně za Karla IV. Jeho spolupracovníky zde byli F. Krch, A. Podhorská, J. a A. Rottovi a od roku 1926 i O. Fierzová – švýcarská občanka, učitelka francouzského jazyka, později působící v Praze. Do okruhu jeho spolupracovníků patřili také J. Šimsa, J. L. Hromádka, J. B. Kozák a J. Macek. J. Šimsa měl na Pittrovu činnost velký vliv, vtiskl ideový profil akademické YMCE. Byl to muž mimořádné duševní hloubky a inteligence. (Pasák, s. 22-25, 1995)

Milíčův dům byl otevřen r 1933 a Přemysl Pitter mu vtiskl zejména pedagogický a ideový charakter. Hlavním smyslem Milíčova domu byla péče o chudou mládež. Bylo zde stanoveno i odborné kuratorium, které dohlíželo na pedagogické působení. Díky Pittrovým spolupracovníkům zanedlouho Milíčův dům přesahoval hranice československého státu.

Dne 31. 12. 1937 Národní osvobození ocenilo pedagogickou práci v Milíčově domě, ten se stal příkladem mimoškolní práce s dětmi. Smysl vychovatelské práce spočíval ve výchově mládeže.

V roce 1926, kdy se Přemysl Pitter zabýval výchovou zanedbaných předměstských a městských dětí, za pomoci H. Tutsche vytvořili prázdninovou školní akci – výměnu českých a německých školních dětí – akce měla za cíl zdokonalovat jazykové schopnosti, odstraňovat předsudky o vzájemné nesnášenlivosti, podporovat dobrou vůli a mírové smýšlení. V prvním létě r. 1926 se výměnného pobytu zúčastnilo 300 dětí, v roce 1930 už jich bylo 1200. Byla založena Mezinárodní služba mládeže, ke zvládnutí tak náročného úkolu. Zakladatelem byl H. Tutsch, který však r. 1931 zemřel a po něm akci přebrala jeho manželka. V r. 1936 již měli k výměnným pobytům 9.000 přihlášek, ale mohla být realizována pouze polovina. Akce skončila krizí v r. 1938, kdy mezi čechy a Němci rostla propast neporozumění a nenávisti a Přemyslu Pittrovi bylo jasné, že stojíme před katastrofou.

Chod Milíčova domu byl založen především na dobrovolné bezplatné činnosti a spolupráci. Vychovatelský sbor tvořili: učitel F. Krch, učitelka O. Fierzová, M. Pilbauerová, P. Pitter, A. Pohorská, A. Rottová a M. Vavrda. Hodiny zpěvu zajišťovala M. Becková a L. Stahlová. Na ruční práce M. Kiliánová. Hlavní pedagogickou autoritou zde byl F. Krch.

Výchova dítěte se však nesoustředila pouze v Milíčově domě, ale děti se mohly účastnit také letních táborů v Samechově, dívky pak prostřednictvím YMKY část prázdnin v zámečku Přerov nad Labem. (Pasák, s. 32-37, 1997)

Přemysl Pitter vedl nejen Milíčův dům, ale také ozdravovnu v Mýtě u Rokycan. Zde byly společně vychovávány židovské a české děti. Byla to činnost na jednu stranu záslužná, avšak nesmírně nebezpečná, jelikož byla v rozporu s protektorátními předpisy. Byly zde ukrývány židovské děti. I přesto, že celé město vědělo, že se v domově nachází židovské děti, nepřišlo na ně jediné udání a četnický mistr s hajným nad dětmi dokonce drželi ochrannou ruku.

Tragédií bylo, že některé židovské matky se nechtěly od dětí odloučit. Proto museli děti přece jen vypravit do transportu i s nimi. Matky netušily, že je berou s sebou na smrt. Mezi deportovanými židy byly i M. Becková, L. Sattlerová a W. Flusser s manželkou – členové pedagogického sboru Milíčova domu.

2.3 Záchranná akce „zámky“

Příroda tvořila silnou stránku jeho pedagogického pojetí výchovného procesu nejen v Milíčově domě, ale také na letních táborech s dětmi či v záchranné akci „zámky“.

Akce „zámky“ měla obrovský humanitární, pedagogický a politický význam. Obsahovala Masarykovu myšlenku „*mějte úctu k duši dítěte*“ (Pasák, s. 44, 1995)

Smyslem akce „zámky“ bylo děti chránit, pečovat o ně a dát jim zapomenout na hrůzy posledních válečných dní bez existence rodiny a domova. Učili je zde modlit se, doufat, smát se a vážit si bližních. Láskyplné prostředí pro děti znamenalo velmi mnoho.

Po 2. světové válce se mezinárodní společnost dověděla o jeho akci záchrany dětí na zámcích a díky tomu ze zahraničí začaly přicházet dary prostřednictvím organizací, jako například UNRRA. (Pasák, s. 43, 1995)

Sociálně záchranná akce se netýkala jen dětí židovských a německých. Výchova či převýchova se mu dařila, ač byli židovské a německé děti vychovávány společně. Náročnost výchovy byla především v tom, že starší německé děti prošly výchovou Hitlerjüngend, židovské děti zase prožily hrůzy nacistické nenávisti. Německé děti se snažil svou výchovou vymanit z mnoha předsudků a falešných představ, s jakými vyrostly v nacistickém režimu. O této problematice Pitter řekl:

„Nebudu popisovat, jaké hrůzy jsem při prvním příchodu do Terezínského ghetta spatřil. Nejhuře na tom byly děti polské, které ležely na holé zemi hustě vedle sebe, s těžkými průjmy, vyzáblé na kost. Zatím nebyly transportu schopné a pomohli jsme jim tím, že jsme rychle odvezli děti z tzv. dětských domovů, do nichž pak mohly být tyto nešťastné děti z Polska přestěhovány a v nichž bylo možné o ně lépe pečovat... Dokázali jsme vyvézt včas všechny tyto děti, a tak uchránit vzrůstající se epidemie skvrnitého tyfu. Ovšem naše zámky se proměnily v přísné karantény. Avšak ani jedno dítě neonemocnělo skvrnitým tyfem.“

(Pasák, s. 62, 1997)

2.4 Etické zásady společné výchovy

Přemysl Pitter zahájil akci v té době zcela ojedinělou – a to společnou výchovu židovských dětí, přeživších koncentračních táborů a německých dětí, které poznaly hrůzy českých internačních táborů. Byly zde však i děti ze Slovenska, Polska, Rakouska, Podkarpatské Rusi a české děti.

Vychovatelé se nestarali jen o vnější blaho, ale snažili se jim vynahradit vše krásné, oč byly v minulých letech ochuzeny. Jen trpělivostí a laskavým chováním si v nich znovu snažili vzbudit důvěru, kterou děti k lidem v táborech ztratily a svět byl pro ně pouhým zbořeníštěm. Díky láskyplné péči, vyučování a výchově jim znovu vytvořili rodinné prostředí a atmosféru.

Co se týče výchovy dětí, které se vrátily z koncentračních táborů, byl zde důležitý zvláštní přístup. Děti byly zprvu velmi hlučné, jelikož byly zvyklé z koncentráku, kde bylo mnoho lidí, se překřikovat. Dále co se týče úkolů, ať už školních nebo pracovních, zjistilo se, že děti nebyly schopny pracovat ve dvojicích, jelikož se bály aby jeden neudělal víc práce než druhý – určitý náznak sobectví, vypěstovaný z tábora. Avšak jako jednotlivci úkol splnili. (Fierzová, s. 5-25, 1992)

Tyto děti kvůli prožitému utrpení potřebovaly mnohem více než ostatní školní děti, vyžadovaly celého člověka, který by jim rozuměl, který by je měl rád a kterého by měly rády i ony. Velmi dobře na děti působil příklad, a to jak při hře, tak i při práci nebo jídle. Vychovávali děti ke spolupráci, společnou hrou a prací.

3. PŘEMYSL PITTER A JEHO POJETÍ NÁBOŽENSKÉ VÍRY

3.1 Pittrův duchovní přerod na frontě

Již v dětství matka Přemysla vedla k vnímání přírody jakožto vnímání víry ve Stvořitele. Učila Přemysla vidět Boha za vším stvořením a děním, za zdánlivě obyčejnými věcmi, jako je barva květů, jejich tvar a vůně. Pro malého Přemysla to byl okamžik niterního osvětlení, za veškerou přírodní rozmanitostí viděl svou dětskou myslí Boha. Právě i tohle byly jedny z hlubokých dojmů, které se později promítly do Pittrových výchovných metod. I přes moudré vedení matky a učitelů však Přemysl přibližně ve věku deseti let ztratil víru v Boha na dalších dlouhých deset let. (Matouš, s. 12-15, 2001)

Pod vlivem prožitých hrůz války u něj postupně dochází k myšlenkovému přerodu ve víře. Z ateisty se stává věřící, stoupenec Ježíšova učení. Nachází hloubku a moudrost v evangeliích Nového zákona.

3.2 Život a víra

„Pravé náboženství pojiti se musí s nejhlubším věděním.“

(Pasák, s. 12, 1995)

Přemysl Pitter byl přesvědčený křesťan, který měl porozumění pro všechny církve a z tohoto důvodu vždy vystupoval v duchu ekumenismu. Knihou knih byla pro něj Bible Kralická, zdroj věčné moudrosti a pravdy.

Vyzdvihoval vztah ke křesťanským hodnotám a jejich uplatňování v každodenním životě. S přihlédnutím k evropským a našim dějinám a k aktuálním událostem ve světě tento cíl zůstává vzdálený realitě.

Křesťanství bylo základem veškerého jeho jednání, nicméně ke křesťanské víře si zachovával originální přístup. M. J. Hus a J. A. Komenský byli pilíře jeho duchovního života.

Přestože byl křesťan, promlouval nejen k lidem stejného duchovního vyznání, ale i k lidem židovského vyznání nebo k ateistům. Uznával cyrilometodějskou a svatováclavskou tradici.

Obdivoval a v rámci ekumenického úsilí považoval za nositele duchovní revoluce sv. Václava, Mistra Jana Husa, J. A. Komenského a T. G. Masaryka. Snažil se propagovat sociální prvky křesťanství.

Pravil „*Vzdejme se Komenského, vzdejme se Masaryka – a vzdali jsme se nejvzácnějšího, co vyrostlo z duchovní půdy našeho národa.*“ (Pasák, s. 30, 1995)

Pittrova duchovní filozofie, co se týče náboženství, byla netradiční. Hlásil se k odkazu Českých bratří, jejichž církev odpovídala jeho víře i názoru. Též uznával principy, zásady a pojetí víry u jiných křesťanských náboženství – snažil se sjednotit víru v duchu křesťanské jednoty.

„Nelze křesťanství hledat u křesťanů, kteří místo odpouštění a bratrské lásky vylévají na své hlavy kletby, tepou se citáty z Písma svatého, staví nádherné domy pro Boha, ale pro své bližní nemají srdce. Jejich srdce zeje prázdnotou – není v nich Krista.“

(Pasák, s. 12, 1995)

V exilu intenzivně spolupracoval s kardinálem J. Beranem i v praktické, nejen v duchovní činnosti.

Silnou stránkou jeho filozofického cítění a praktické činnosti byla tolerantnost nejen v duchovních otázkách, ale také jako křesťan uznával katolictví, protestantství, židovskou víru, buddhismus a nevylučoval ze společnosti ani lidi bez vyznání. Důležitá byla láska k bližnímu, která vede k pravdě a která otvírá nový život.

Kladl důraz na duchovní hodnoty, odsuzoval jakékoliv násilí, avšak nikoliv obranu ke konkrétnímu viníkovi, zde nevylučoval ani tvrdá opatření. Byl výjimečnou křesťanskou osobností. Nebyl členem žádného církevního společenství. Byl to svobodný, nezávislý myslitel, jehož směrnicí života byla etika evangelia.

Přemysl Pitter vycházel z myšlenky, že „*křesťanství znamená především zřetel k potřebám druhých, protože křesťanství stojí na lásce a bez lásky padá*“ (Pasák, s. 62, 1995)

Pitter se nesnažil, aby v něm děti viděly křesťana, protože věděl, že je křesťanství zradilo. Mnoho z nich si nespojovalo pojem „křesťanství“ s láskou k bližnímu. Přesto se Přemyslu Petrovi podařilo v dětských srdcích opět zažehnout naději a víru v lepší život, navzdory tomu, co prožívaly. Viděly v něm člověka bez předsudků, který jim dal nahlédnout do svého nitra a s netajenou radostí čekaly na nedělní besedy se „strýčkem“ Přemyslem.

Přemysl Pitter vždy zdůrazňoval duchovní zápas před násilím – snažil se zdůrazňovat národní tradice a obhajovat židovství a existenci židovského národa. Věnoval se praktickému křesťanství, což bylo pro něho náplní života.

Jeho sympatie za dobu exilačního působení byly na straně Ackermann – Gemeinde a evangelické církve.

Křesťanskou výchovu ve svém pedagogickém působení zaměřil především k těm dětem, které to nejvíce potřebovaly - tedy z nejchudších dělnických rodin z předměstí Žižkova, později dětem rasismem postiženým a jinak pronásledovaným, hlavně židovským, ale i německým.

Přemyslu Pittrovi bylo náboženství základním zdrojem morálky, víry v Boha a nesmrtelnost duše. Nacházel v něm smysl lidského života. Spatřoval smysl dějin v náboženské reformaci. Ve víře v morálku a humanitu spatřoval nejspolehlivější cestu k obrodě národa i člověka. Přemysl pojímal lásku k bližnímu intenzivně, po vzoru Jana Milíče. Nejen, že kázal a pomáhal tam, kde narazil na potřebné, postižené chudobou či jiným neštěstím, ale přímo je vyhledával a pomáhal zcela konkrétně. Snažil se zajistit pomoc určitým sociálním skupinám.

4. MYŠLENÍ PŘEMYSLA PITTRA A DNEŠNÍ DOBA

Zásadní Pittrovou hodnotou je svoboda svědomí, na kterou kladl velký důraz. Stavěl svobodu svědomí nad všechny lidské autority. Přestože lidé v dějinách nasazovali své životy ve válkách, které mohly přinést svobodu a samostatnost jejich zemím a Pitter válku odsuzoval a odmítal násilí, přiklonil se přesto za války k tomu, že v sebeobraně proti násilí druhých je použití zbraně oprávněné.

Pittrovo filozofické krédo „*Každý systém, který nedbá důstojnosti jednotlivého člověka, jeho vnitřní svobody, odsuzuje se sám. Odsuzuje se proto, že nekalé prostředky snižují a rozleptávají sám cíl... Každý systém, který staví na boji jedněch proti druhým, je negací všelidského společenství*“ je věčné. (Pasák, s. 142, 1997)

Pittrovo pojetí mravnosti je úzce spojeno s jeho porozuměním dějinám, jejich charakteru a významu. Zamýšlel se nad smyslem českých dějin a snažil se pochopit, co je posláním našeho národa. Navzdory všem hrůzám, které prožil, s kterými se setkal, nepřestal věřit. Jeho pojetí dějin je v zásadě optimistické, díky hluboké víře v dobro člověka.

V současné společnosti stále častěji zní volání po demokratických ideálech a po svobodě. Tyto hodnoty však nemohou být v žádném případě prosazovány jakoukoliv formou násilí. Musí vycházet ze svobodného přesvědčení a především respektu k hodnotám, které nepodléhají výsledkům voleb či momentálním náladám. Přemysl Pitter po celý život žil v souladu s křesťanskými hodnotami vedoucími k dobru člověka. Třetí tisíciletí se tak neobejde bez myšlenek, k nimž se nezakrytě hlásil a za jež bojoval celý život.

Pittrovi bylo uskutečňování ideí humanity podstatou jeho pojetí demokracie. V demokracii viděl vhodný rámec pro duchovní a morální život národa a člověka. Měla by sloužit jako univerzální rámec všem občanům, aby v nich převážilo lidství a humanita nad zájmy skupinovými. Ač si byl vědom zla v člověku i ve společnosti, byl přesvědčen, že výchovou, vzděláním a příkladným chováním lze otevřít srdce i mysl člověka.

Položme si otázku, jak by svět dnes mohl vypadat, kdyby všechna dobročinnost a sociální péče vyvěrala ze soucitu a opravdové lásky k bližnímu? Člověk při dobré vůli vynaloží mnoho

síly být lepší, poctivý. V dnešním světě však brzy narazí na zcela jinou praxi. Marně si opakuje „s poctivostí nejdál dojdeš“, ale nedojde vždy a všude daleko. Nejednou je zklamán sobectvím, bezcitností a prospěchářstvím dnešního světa. Zůstat ve svém mravním přesvědčení znamená velmi mnoho síly a víry. Je touto mocí a vírou náboženství, které my náboženstvím jmenujeme? Podle Přemysla Pittra pravé náboženství vyvěrá a pojí se s nejhlubším věděním. Musí prosít náš život. Je marné chtít novou, pravdivou společnost, když vychováváme dítě ve lži. Spjoval lásku k lidem, k Bohu a k přírodě.

5. ZÁVĚR

Hlavním cílem práce bylo připomenout Pittrův přínos společnosti a zdůraznit jeho humanitní a sociálně etické zásady a přispět, aby jeho dílo bylo zachováno. Aby odkaz, který nám zanechal, nebyl porušen. Je obdivuhodné, že se neváhal v době války postavit na cestu pravdy a zachraňoval české, slovenské, německé, rakouské i židovské děti. Věřil, že nepřátelství neodstraníme nepřátelstvím a zlo nepřemůžeme novým zlem, ale láskou a dobrem. Vzorem Přemysla Pittra byli Hus, Chelčický, Komenský, kteří nejsou jen národními hrdiny, ale pro svou lidskost mohou být hrdiny pro celý svět.

Po prostudování podkladů, pramenů, publikací a bádání v archivních materiálech jsem plně přesvědčena, že česká společnost je činnosti a dílu tohoto velikého křesťanského humanisty stále mnoho dlužna. Vždyť jeho jméno bylo v demokratickém světě známo, v jeho vlasti však nemělo být z politických důvodů připomínáno. Snažila jsem se zdůraznit nejen jeho zásluhy v oblasti pedagogické a výchovné, ale také křesťansko – etické ideály a bezvýhradnou lidskost.

Ani současný svět, který je ovlivněn globalizací, společné existence víry na jedné straně a pochybnosti na straně druhé. Právě tento svět dneška neskýtá pro dnešní lidskou populaci přílišnou morální ani ekonomickou stabilitu. Povrchnost, karierismus a sobectví vítězí nad ohleduplností a tolerancí. A právě pro tuto generaci má Pittrův smysl pro spravedlnost, obrovské porozumění a pochopení, světový mír a tolerance, stále zásadní význam. Pittrovým odkazem budoucím generacím je upřednostnění obecného zájmu nad soukromým, globálního nad národním, , tolerance a láska k bližnímu, pomoc potřebným.

Pittrovy úvahy nabádají k zamyšlení i dnes, jeho slova jsou stále živým požadavkem. Základním smyslem jeho snahy byla duchovní stránka člověka, jak býti lepším, pomoc bezbranným a pronásledovaným.

„V dnešní mládeži vyrůstají lidé, kteří zítra budou tvořit dějiny.“

(Šimek, s. 7, 2009)

Přemysl Pitter byl příkladem světu pro svou obětavost, hlubokou víru v dobro člověka a toleranci. Tolerance pro něj znamenala úctu k člověku, porozumění jeho přesvědčení a sílu argumentů. Spory lze řešit laskavým porozuměním lépe než násilím či autoritou.

Uznával různost kultur a náboženství. Měl pochopení pro jejich způsob víry, vztah ke světu a k Bohu. Tolerance pro něj znamená předpoklad pro dosažení společenské harmonie. Jeho smysl pro toleranci a spravedlnost je velmi patrný například v posuzování vztahů mezi Čechy a Němci po 2. sv. válce. Němci zde byli kolektivně bez rozdílů obviněni ze zločinů nacismu a v nelidských podmínkách drženi v táborech. Jejich nelidský přesun byl pro něj zradou humanitní tradice. Řešením pro něj bylo překonání agresivního nacionalismu a přiznání si vlastních chyb.

Přemysl Pitter byl člověk, jenž při nejrůznějších příležitostech i v konkrétních situacích dokazoval svým osobním příkladem, co je to lidskost. Svůj humanismus opíral o Ježíšovu zásadu, že pro pokojný lidský život je nezbytné odpuštění a smíření. Ač se Přemysl Pitter jeví hluboce myšlenkově zakotven v první polovině 20. století, jeho mravní důraz je a zůstane univerzální i v aktuálním světě.

6. PRAMENY A LITERATURA

FALTUSOVÁ, M. *Milíčův dům Přemysla Pittra na pražském předměstí*. 1. vyd. Praha: Pedagogické muzeum J. A. Komenského, 2008. 55 s. ISBN 978-80-86935-07-2.

FIERZOVÁ, O. *Dětské osudy z doby poválečné*. 1. vyd. Praha: Fokus, 1992. 120 s.

KOHN, P. *Můj život nepatří mně*. 1. vyd. Praha: Kalich, 1995. 78 s. ISBN 80-7017-852-3.

KOSATÍK, P. *Sám proti zlu*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2009. 384 s. ISBN: 978-80-7185-971-0.

MATOUŠ, M. *Zvláštní člověk Přemysl Pitter*. Praha: Bonaventura, 2001. 78 s. ISBN 80-85197-26-X.

PASÁK, T. *Přemysl Pitter. Život pro druhé*. 1. vyd. Praha: Paseka, 1997. 185 s. ISBN 80-7185-137-X.

PASÁK, T. *Život Přemysla Pittra*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1995. 83 s. ISBN 80-211-0212-8.

PITTER, P. *Dobrodružná ruka/Vahú*. Brno: L. Marek, 2005. 304 s. ISBN 80-86263-63-0.

PITTER, P. *Duchovní revoluce v srdci Evropy*. 2. vyd. Praha: Kalich, 1995. 131 s. ISBN 80-7017-840-X.

PITTER, P. *Chelčický, Tolstoj, Masaryk*. Praha: Helios, 1931. 30 s.

PITTER, P. *Od jisker k ohni*. Praha: Knihovna Nového Jeruzaléma, 1920. 37 s.

PITTER, P., FIERZOVÁ, O. *Nad vřavou nenávisti*. 1. vyd. Praha: Kalich, 1996. 236 s. ISBN 80-7017-972-4.

ŠIMEK, E. *Výzvy a úvahy*. 1. vyd. Praha: Pedagogické muzeum J. A. Komenského, 2009. 139 s. ISBN 979-80-86935-11-9.

Sborník

Hovory 12. Sborník Nadačního fondu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové ke 110. výročí narození Přemysla Pittra. Praha: vyd. Dingir, 2005. 184 s. ISBN 80-86779-04-1.

7. SEZNAM PŘÍLOH:

Příloha I. – Přemysl Pitter s otcem a matkou v roce 1898

Příloha II. – Přemysl Pitter po návratu z fronty

Příloha III. - Přemysl Pitter jako zaměstnanec Ministerstva národní obrany

Příloha IV. - Filozof Emanuel Rádl

Příloha V. - Heinrich Tutsch - organizátor výměnných pobytů českých a německých studentů

Příloha VI. – Milíčův dům

Příloha VII. - Osazenstvo Milíčova, domu zleva: Přemysl Pitter, Anna a Josef Rottovi, Olga Fierzová, Milada Horáková, Anna Pohorská, Ferdinand Krch

Příloha VIII. – Olga Fierzová

Příloha IX. - Ferdinand Krch, Olga Fierzová a Přemysl Pitter v roce 1938

Příloha X. - Ozdravovna v Mýtě u Rokycan

Příloha XI. - Spisovatelka a protiválečná aktivistka Pavla Moudrá

Příloha XII. - Německé děti na zámku v Kamenici v letech 1946 a 1947, odchod do školy

Příloha XIII. - Přemysl Pitter – vysílání zahraničního rozhlasu

Příloha XIV. - Přemysl Pitter při projevu u Husova kamene v roce 1965

Příloha XV. - Přemysl Pitter ve Švýcarsku červen 1971

Příloha XVI. – Milíčův dům dnes

8. PŘÍLOHY:

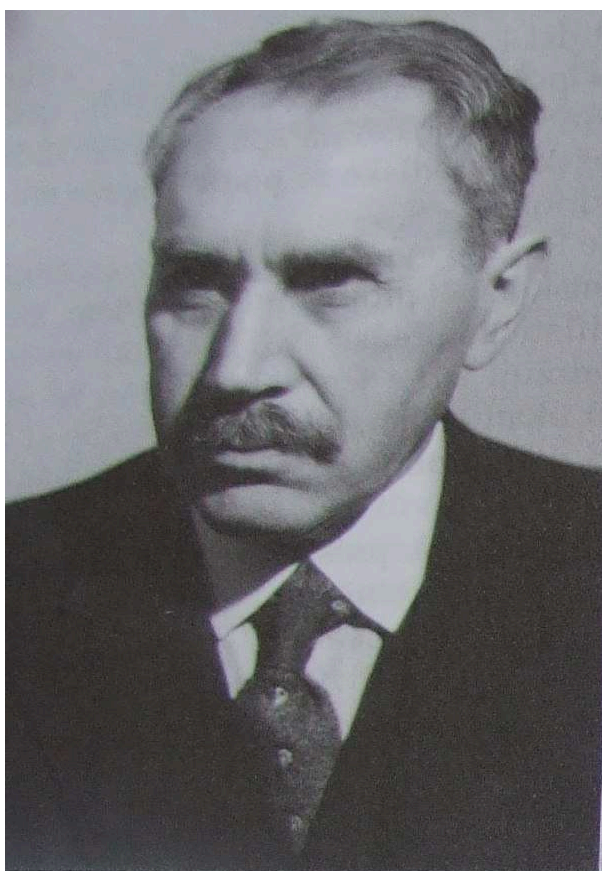
Příloha I. – Přemysl Pitter s otcem a matkou v roce 1898

Příloha II. – Přemysl Pitter po návratu z fronty

Příloha III. - Přemysl Pitter jako zaměstnanec Ministerstva národní obrany

Příloha IV. - Filozof Emanuel Rádl

Příloha V. - Heinrich Tutsch - organizátor výměnných pobytů českých a německých studentů

Příloha VI. – Milíčův dům

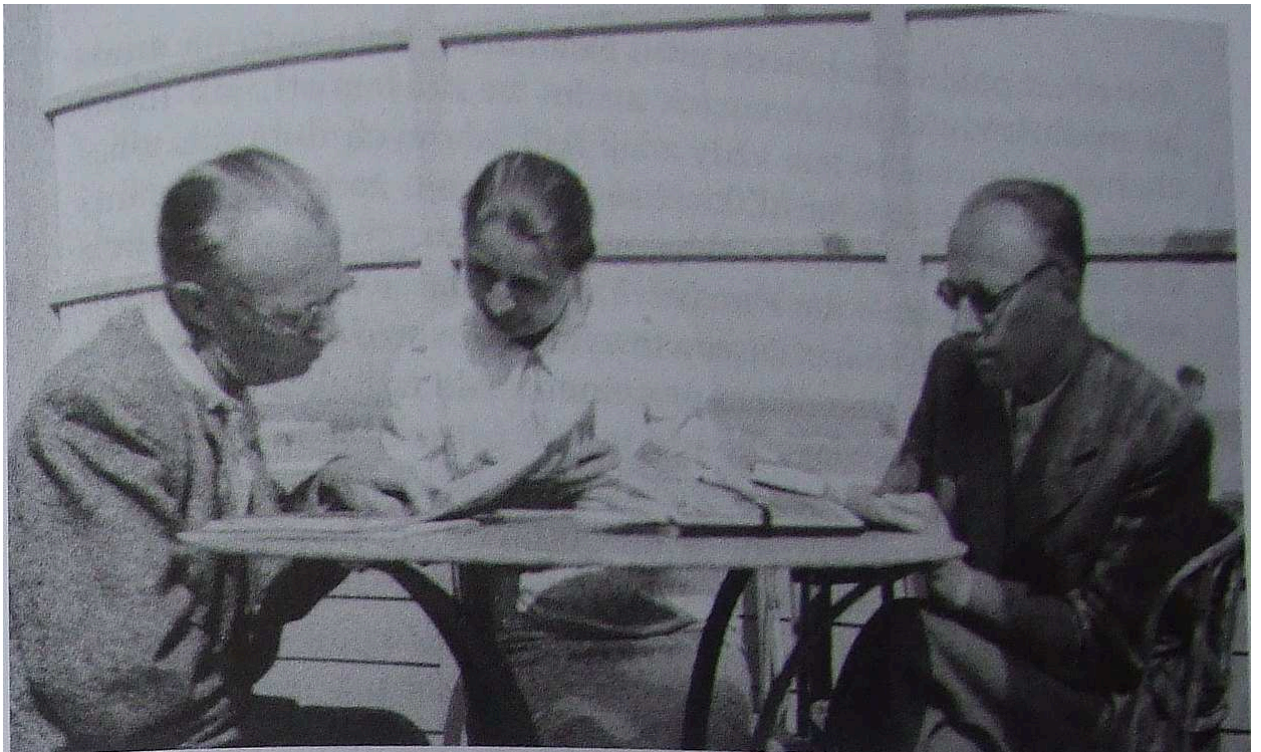

Příloha VII. - Osazenstvo Milíčova, domu zleva: Přemysl Pitter, Anna a Josef Rottovi, Olga Fierzová, Milada Horáková, Anna Pohorská, Ferdinand Krch

Příloha VIII. – Olga Fierzová

Příloha IX. - Ferdinand Krch, Olga Fierzová a Přemysl Pitter v roce 1938

Příloha X . - Ozdravovna v Mýtě u Rokycan

Příloha XI. - Spisovatelka a protiválečná aktivistka Pavla Moudrá

Příloha XII. - Německé děti na zámku v Kamenici v letech 1946 a 1947, odchod do školy

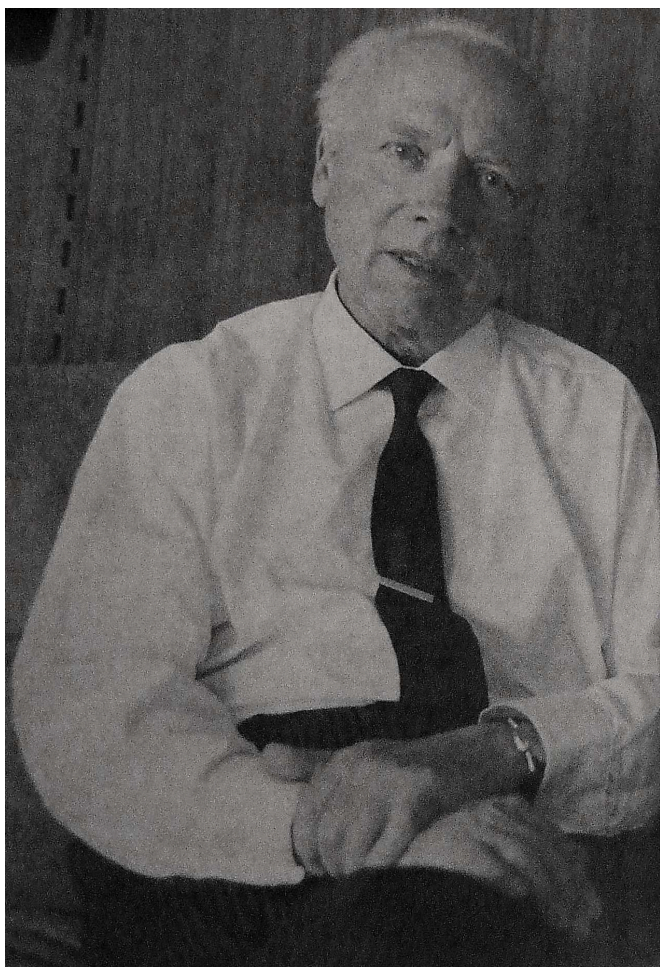

Příloha XIII. - Přemysl Pitter – vysílání zahraničního rozhlasu

Příloha XIV. - Přemysl Pitter při projevu u Husova kamene v roce 1965

Příloha XV. - Přemysl Pitter ve Švýcarsku červen 1971

Příloha XVI. – Milíčův dům dnes

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Monika Štýbnarová
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Petr Zima, Ph.D.
Rok obhajoby:	2011

Název práce:	Přemysl Pitter jako pedagogický a náboženský myslitel.
Název v angličtině:	Přemysl Pitter as a pedagogical and religious thinker.
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá životem a dílem Přemysla Pittra, významného českého křesťanského humanisty a pedagoga. Cílem je připomenout Pittrův přínos společnosti a zdůraznit jeho humanitní a sociálně etické zásady a přispět, aby jeho dílo bylo zachováno. První část práce obsahuje životopis Přemysla Pittra, další části jsou zaměřeny na jeho pojetí náboženství a výchovy.
Klíčová slova:	Pitter Etika Výchova Náboženství Morálka
Anotace v angličtině:	Bachelor thesis deals with the life and work of Přemysl Pitter, the famous Czech christian humanist and educator. The aim of thesis is to remind Pitter's benefits to society and to highlight his humane and socio-ethical principles in order to preserve his work. The first part of thesis contains a biography of Přemysl Pitter and the other parts are focused on his conception of religion and education.
Klíčová slova v angličtině:	Pitter Ethics Education Religion Morality
Přílohy vázané v práci:	16 příloh
Rozsah práce:	47 stran
Jazyk práce:	český